

С. С. Залюбовська,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ КОМПОНЕНТІВ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Пенсійне забезпечення є важливою складовою соціальної політики держави й одночасно вважається невід'ємним компонентом системи соціального захисту і соціальної безпеки. Від ефективності цієї системи залежить добробут населення та рівень стабільності в суспільстві. Пенсійне забезпечення є домінуючою складовою соціального захисту населення і виступає як базова й важлива гарантія стабільного розвитку суспільства, оскільки охоплює одночасно інтереси як працездатного, так і непрацездатного населення. Саме пенсійне забезпечення розглядається як особливий складовий елемент соціальної функції держави, оскільки покликане задовольняти матеріальні потреби тих верств населення, які відповідно до чинного законодавства мають право на отримання пенсії.

Політика соціальної безпеки – це сфера державної діяльності, яка пов'язана з реалізацією соціальних інтересів, а також їхнім захистом від різноманітних загроз, що здійснюється на всіх рівнях управління за єдиним задумом, котра має ґрунтуватись на пізнанні законів суспільного розвитку, зокрема соціальних відносин, виявляти тенденції розвитку в усіх сферах суспільного життя, що зумовлює процес самореалізації людиною власного потенціалу, її соціального захисту й здійснення цілеспрямованого впливу на них суб'єктів регулятивної діяльності [1].

Фундаментальним завданням політики в галузі соціальної безпеки є створення стану соціальної захищеності в Україні через забезпечення гідного рівня життя для всіх громадян і особливо соціально вразливих верств населення. Важливим завданням держави як основного гаранта соціального захисту є забезпечення гідних умов існування соціально вразливих категорій населення. Найважливішою складовою системи соціального захисту населення є пенсійне забезпечення, організаційно-правова форма якого визначається станом економіки й ринку праці, політикою у сфері податків і доходів, демографічною ситуацією, розвиненістю фінансових і страхових інститутів.

Пенсійне забезпечення – це базова й одна з найважливіших соціальних гарантій стабільного розвитку суспільства, оскільки воно безпосередньо стосується всіх його верств [2]. Аналіз існуючих підходів до трактування поняття «пенсійне забезпечення», дозволив здійснити узагальнення його визначення, як систему матеріальної підтримки і обслуговування людей, які

через об'єктивні причини не можуть мати належного доходу. Важливими завданнями пенсійного забезпечення залишається зниження рівня бідності та вирівнювання доходів населення, нейтралізація економічних, політичних і демографічних ризиків.

Цілями системи пенсійного забезпечення є захист від бідності після настання пенсійного віку; надання гарантованого доходу після завершення трудової діяльності, розмір якого звичайно становить певну суму, пропорційну сумі заробітку; захист цього доходу від подальшого зниження рівня життя внаслідок інфляції.

До основних інститутів захисту осіб після досягнення пенсійного віку, належить пенсійне страхування, як одна з найважливіших гарантій соціального захисту, метою якого є підтримка матеріального добробуту громадян та їх сімей у разі виходу на пенсію за віком, інвалідністю чи в разі втрати годувальника.

В Україні пенсійне забезпечення є державною системою, яка є основною складовою системи соціального захисту населення. Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів.

Активно розвивається лише перший рівень – солідарна система пенсійного забезпечення. Другий рівень пенсійної системи й досі не запроваджено. Третій рівень – добровільна недержавна система пенсійного забезпечення – це приватне страхування пенсій через добровільне залучення коштів громадян і організацій у недержавні пенсійні фонди (НПФ), страхові компанії та банківські установи.

Виплати пенсій за останній період зазначили декількох змін, а саме: у 2016 році мінімальні пенсійні виплати зростатимуть із 1074 грн (станом на січень) у два етапи: з 1 травня – до 1130 грн та з 1 грудня – до 1208 грн. Водночас максимальний розмір пенсії поточного року зафіксовано сумою 10 740 грн, але це стосується тих пенсій, які призначаються, починаючи з 1 січня 2016 року. Пенсії працівникам льотного та льотно-випробного складу, освіти, охорони здоров'я й соціального забезпечення, артистам призначатимуться не лише за наявності визначеної законом вислуги років на цих посадах. Відтепер право на пенсію за вислугу років такі категорії громадян мають після досягнення певного віку. Відтак, запроваджується поетапне встановлення пенсійного віку залежно від дати народження: з 45 до 50 років (для льотного та льотно-випробного складу); з 50 до 55 років (для освітян, медиків, артистів).

Переліки відповідних посад, які дають право на пенсію за вислугу років, визначено: льотного складу – постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.1995 № 418; педагогічних, медичних та соціальних працівників – постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.1993 р. № 909; артистів – постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 583.

Внесено окремі зміни щодо порядку виплати пенсій працюючим пенсіонерам. Збережено виплати пенсій працюючим пенсіонерам на умовах, які існували у 2015 році. Зокрема, працюючим особам виплата пенсії здійснюватиметься у розмірі 85%, але не менше 1,5 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність. Пенсіонерам, які працюють на посадах та на умовах, передбачених законами України «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про судоустрій і статус суддів», призначені пенсії / щомісячне довічне грошове утримання не виплачуються. У період роботи на інших посадах виплата здійснюватиметься у розмірі 85% призначеної пенсії, але не менше 150% прожиткового мінімуму. Інваліди I та II груп, інваліди війни III групи, учасники бойових дій, члени сімей загиблих військовослужбовців одержуватимуть 100% пенсії незалежно від факту роботи.

Мінімальний розмір пенсії за віком (за наявності у чоловіків 35 років, у жінок – 30 років страхового стажу) у 2017 році становитиме: з 01.01.2017 р. – 1247 грн, з 01.05.2017 р. – 1312 грн, з 01.12.2017 р. – 1373 грн.

Із 1 січня по 31 грудня 2017 року розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством) не може перевищувати 10 740 грн

У 2017 році базою оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором є розмір пенсії, що перевищує 12 470 грн на місяць.

Із 01.01.2017 р. пенсію виплачуватимуть так: щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія; виключно в грошовій формі; за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України.

Необхідною умовою створення ефективної системи соціальних гарантій і соціальних стандартів є участь населення країни у їх розробці та схваленні. Винесення на суспільне обговорення питань, що стосуються значної частки населення держави, є природним для правової соціальної держави. Тим більше, коли мова йде про визначення нормативів, на основі яких буде здійснюватись оцінка якості життя всього населення країни і, відповідно, прийматись рішення про необхідність надання державою за рахунок суспільних ресурсів допомоги у вигляді фінансових коштів, пільг або послуг.

Таким чином, поглиблення процесів демократизації українського суспільства, становлення правової й соціальної держави неодмінно призведе до вирішення питання про конкретні форми участі населення в розробці, суспільному обговоренні й схваленні відповідних соціальних нормативів, у тому числі тих, що стосуються пенсійного забезпечення осіб похилого віку (мінімальна пенсія, мінімальна зарплата, прожитковий мінімум тощо).

Список використаних джерел

1. Куценко В.І. Соціальна безпека в контексті сталого розвитку / В.І. Куценко, В.П. Удовиченко. – Чернігів: видавець Лозовий В.М., 2011. – 656 с.
2. Скуратівський В. А. Управління соціальним і гуманітарним розвитком: навч. посіб.: у 2 ч. / за ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського:– К.: НАДУ, 2013. – Ч. 1. – 456 с.
3. Горюк Н. Пенсійна система України: проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / Н. Горюк // Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення: матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. (25–26 квіт. 2013 р., Київ). – К., 2013. – Режим доступу: www.pension.kiev.ua.
4. Пищуліна О.М. Криза розподільчої пенсійної системи в Україні та напрями диверсифікації «пенсійного портфеля»: аналіт. доп. / О. М. Пищуліна, О. П. Коваль, А. М. Авчухова. – К. : НІСД, 2010. – 104 с.

Н. Н. Затолгутская,

кандидат экономических наук,

доцент кафедры бухгалтерского учета,

*УО «Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации», г. Гомель, Республика Беларусь*

Ю. В. Белова,

магістрант,

*УО «Белорусский торгово-экономический университет
потребительской кооперации», г. Гомель, Республика Беларусь*

БИЗНЕС-АНАЛИТИКА И БУХГАЛТЕРСКАЯ ОТЧЕТНОСТЬ О ДОХОДАХ И РАСХОДАХ

Руководитель любого уровня знает, какие значительные объемы и какой разнообразной по своей природе и содержанию информации об операциях организации ежедневно пополняют ее базы данных. И ни для кого не секрет, что целью ввода и хранения, а также основной ценностью этой информации является не сам факт ее наличия и не скорость прироста ее объема, а ее доступность для быстрого и наглядного представления в виде аналитических отчетов, доступность для извлечения в различных формах с целью принятия обоснованных управленческих решений, изучение трендов, тенденций и закономерностей, планирование и прогнозирование бизнеса. Одним словом, пригодность для делового анализа – бизнес-аналитики.

Бизнес-аналитикой (Business Intelligence) принято называть процесс извлечения из первичных источников деловой информации в различных